

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Son 6 Jild 4

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 6 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Ҳожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликов Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудир;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Қаюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психология кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабобевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Науризбаева Нуржамал Қудайбергенова</i> TURKISTONDA OILA VA NIKOH MUNOSABATLARINING O'ZIGA XOS JIHATLARI VA ROSSIYA IMPERIYASI BOSQINIDAN KEYIN MINTAQADA YUZ BERGAN DEMOGRAFIK JARAYONLAR	14-22
<i>Ortiqov Yosin Abdulboqiyevich</i> DUNGANSHUNOSLIK TADQIQOTLARI TARIXSHUNOSLIGI (1990-2023)	23-34
<i>Бобожонова Феруза Хаятовна</i> СОВЕТ ҲОКИМИЯТИ ДАВРИДА ҚҲЙИ ВА ҲРТА ЗАРАФШОН ВОҲАСИДА ТАЪЛИМ ТИЗИМИ	35-40
<i>Halimov Tal'at</i> XX ASRNING 20-30 YILLARIDAGI QULOQLASHTIRISH SIYOSATI VA UNING SALBIY OQIBATLARI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	41-45
<i>Ilhomov Ziyovutdin Adxamovich, Shukurov Rustam Jo'raqulovich</i> ALEKSANDR BEKOVICH-CHERKASSKIY EKSPEDITSIYASINING BA'ZI TAFSILOTLARI: EKSPEDITSIYANING BOSHLANISHI	46-54
<i>Tilavova Shahnoza Salohitdinovna</i> MA'RIFATPARVARLARNING MATONATLI AYOLI XAYRINISO MAJIDXONOVA (1905-1937) HAYOTI VA FAOLIYATIGA CHIZGILAR	55-59
<i>Жайнаров Обиджон Ҳамид ўғли</i> XX АСР 20-ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНДА АДВОКАТУРА ТИЗИМИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР (ФАРФОНА ВИЛОЯТИ МИСОЛИДА).....	60-64
<i>Toshpo'latov Mamadali Zaynidin o'g'li</i> NUROTA TUMANI YOSHLARINI QO'LLAB-QUVVATLASH YUZASIDAN AMALGA OSHIRILGAN CHORA-TADBIRLARNING TARIXIY TAHLILI (2017-2024)	65-73
<i>Umarov Baxtishod</i> SOMONIYLAR DAVRIDA BUXORODA ILM-FAN RIVOJI (TARIX VA TIBBIYOT MISOLIDA)..	74-79
<i>Ўўлдошев Салимжон Валиевич</i> ИНТЕГРАЦИЯЛАШУВ ЖАРАЁНЛАРИ ВА ХАЛҚ ҲЙИНЛАРИ	80-85
<i>Askarov Azimjon Odiljon o'g'li</i> O'RTA OSIYODAGI ANGLIYA-ROSSIYA RAQOBATINING TARIXIY KONTEKSTI VA KATTA O'YIN SIYOSATINING VUJUDGA KELISHI	86-91
<i>Eshchanov Hurmat Matnazarovich</i> O'ZBEKISTON HUDUDI BRONZA DAVRIDA TOPOGRAFIK XUSUSIYATLARNI ETNIK JARAYONLARI KARTOGRAFIYASI.....	92-95
<i>Azamatova Gulmira Bayirbekovna</i> O'ZEKISTONDA AHOLI MIGRATSIYASI VA UNGA TA'SIR ETGAN IJTIMOYIYQTSODIY	

OMILLAR	96-100
<i>Raimov Mamasoat Safar o'g'li</i> ESKI TERMIZ HAQIDA TARIXIY MA'LUMOTLAR	101-105
<i>Usmanov Jahongir Xo'jaqulovich</i> MARKAZIY OSIYO TARIXSHUNOSLIGIDA ILK ILMIY QARASHLARNING SHAKLLANISHI	106-109
<i>Usmanova Inobat Ibragimovna</i> PROCESSES OF GEOGRAPHICAL LOCATION OF THE IRON AGE POPULATION OF UZBEKISTAN	110-115
<i>Bekmirzayev Islomjon Ibrohim o'g'li</i> O'RTA G'OVASOY HUDUDI QADIMGI DAVR AHOLI TURAR-JOYLARI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR	116-120
<i>Gadoyev Dadaxon Xayrulloevich</i> BUXORDAGI "MASJIDI BALAND" MASJIDI QURILISHI VA TARIXI	121-125
<i>Rajabova Sabohat Bobirovna</i> IQTISODIY HAYOTDA TADBIRKOR AYOLLARNING TUTGAN O'RNI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	126-132
<i>Aloxunov Alisher Ahmadjonovich</i> ARXELOGIYADA GEOGRAFIK AXBOROT TIZIMLARIDAN FOYDALANISHNING ASOSIY IMKONIYATLARI XUSUSIDA	133-138
<i>Sharopov Saidusmon Saidaxmadovich</i> XIX ASR OXIRI VA XX ASR BOSHLARIDA BUXORO AMIRLIGINING JANUBISHARQIY HUDUDI SHAHARLARI, XUSUSAN QARSHI, SHAHRISABZ VA KITOB SHAHARLARINI RUS TARIXCHILARI ASARLARIDA YORITILISHI	139-144
<i>Axmedova Gulchehra O'skinovna</i> SHEROBOD VOHASI NOMODDIY MADANIYATI DURDONALARI	145-149
<i>Abduraximov Husniddin</i> O'ZBEKISTON VA AVSTRIYA RESPUBLIKASI O'RTASIDA INVESTITSIYAVIY, HUQUQIY HAMDA ILM-FAN SOHASIDA HAMKORLIKNING MUSTAHKAMLANISHI	150-158
<i>Turopova Mohidil Turdiyevna</i> O'ZBEKISTON JUNUBIY HUDUDLARI TOPONIMIKASINING TABIAT BILAN BOG'LIQLIGI VA URF-ODATLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	159-163
<i>Annayeva Zarifa Musurmonqulovna</i> EKOLOGIK HOLATNI BARQARORLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	164-168
<i>Ahmadov Xurshid San'atovich</i> "CHIG'ATOY IMLOSI" VA MILLIY ZIYOLILAR	169-175
<i>Axmadova Nafisa Axmad qizi</i> O'ZBEKISTON VA GERMANIYA MADANIY ALOQALARINING RIVOJLANISHI	176-179

<i>Жумаева Шоҳида Чориевна</i> МУСТАҚИЛЛИК ДАВРИДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ	180-186
<i>Elmuratova Umida Farxadovna</i> TA'LIM IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHNING GENDER TENGLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI	187-191
<i>Nazarov Otabek Muzrobovich</i> XX ASRNING 80-YILLARI QATAG'ONLIK SIYOSATINING SURXONDARYODAGI IJTIMOYIY- IQTISODIY JARAYONLARGA TA'SIRI	192-197
<i>Kupaysinov Ismoyiljon Ahmadjanovich</i> 1950-1990 YILLARDA ANDIJON OBLASTI JAMOAT TRANSPORTI FAOLIYATI VA UNDAGI AYRIM MUAOMMOLARNI MATBUOTDA YORITISHI ("KOMMUNIST" GAZETASI MATERIALLARI MISOLIDA)	198-202
<i>Oripova Laylo Zafarovna</i> O'ZBEKISTON YOZUVCHILAR UYUSHMASI FAOLIYATI TARIXIGA NAZAR	203-207
08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI	
<i>Magsud Azad Guliyev</i> OZARBAYJONDA YASHIL ENERGIYAGA O'TISH: SO'ROQ NATIJALARINI TAHLIL QILISH	208-214
<i>Глазова Марина Викторовна</i> ВКЛАД «ЗЕЛЕНОВОГО» УЧЁТА В ФИНАНСОВОМ МЕНЕДЖМЕНТЕ В УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ КОМПАНИЙ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ: МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	215-231
<i>Oratov Jaxongir Jurayevich</i> RAQAMLI INNOVATSIYALAR DAVRIDA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI VAHOLASHDA EKONOMETRIK MODELLAR	232-238
<i>Шадиева Дилдора Хамидовна</i> БАНК СОҲАСИГА РАҚАМЛАШТИРИШ ЖАРАЁНЛАРИНИНГ ТАЪСИР	239-243
<i>Umronov Eldorbek Sodirovich</i> TURISTIK KORXONALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI RAQOBATBARDOSHLIGINI VAHOLASH	244-255
<i>Sattarov Umirzoq Normengovich</i> MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA TRANSFORMATSIYALASH JARAYONI... ..	256-262
<i>Хамдамов Шавкат Комилович</i> СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА И БОРЬБА С БЕДНОСТЬЮ: СТРАТЕГИИ ФИНАНСИРОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	263-267
<i>Хайитов Жамшид Холвоевич</i> ИҚТИСОДИЁТДА ОБОДОНЛАШТИРИШ ХИЗМАТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ – ДАВР ТАЛАБИ	268-272
<i>Xurramov Azamat Fayzullayevich</i> BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA UY XO'JALIGI SEKTORINING O'RNI VA AHAMIYATI	273-278

Алимханова Нигора Алимхановна
 ТОВАР-МОДДИЙ ЗАХИРАЛАР АУДИТИДА ТАҲЛИЛИЙ АМАЛЛАРНИ ҚЎЛАШ 279-287

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Жумаев Ойбек Маратович
 О‘ЗБЕКISTONDA КАМБАГ‘АЛЛИКНИ QISQARTIRISH DINAMIKASINING IJTIMOIIY-SIYOSIIY
 JIHATLARI 288-296

Наврўзова Гулчеҳра Нигматовна
 ХОЖА АҲРОР ТАЪЛИМОТИДА ИНСОНИЙ ҲАҚИҚАТ МАСАЛАСИ 297-302

Хайридинов Аббосхон Анварович
 ҒАРБ МАДАНИЯТИНИ ОММАЛАШИШИГА ИЧКИ ОМИЛЛАР ТАЪСИРИ 303-311

Мухамеджанова Лалихон
 АХЛОҚНИНГ ЖАМИЯТДАГИ ТРАНСФОРМАЦИОН ВА БАРҚАРОРЛАШТИРУВЧИ
 ФУНКЦИЯЛАРИ 312-317

То‘ева Муҳайро Шuhrat qizi
 О‘ЗБЕКISTON RESPUBLIKASINING YANGILANISH JARAYONIDA XOTINQIZLAR INNOVATSION
 ТАФАККУРИНИ OSHIRISH VA FAOLLASHUVI BORASIDAGI SIYOSATI:UMUMNAZARIY
 ТАHLILLAR..... 318-322

Ro‘zimurodov Siroj Madatovich
 OILANING IJTIMOIIY-IQTISODIIY MUNOSABATLARNI SHAKLLANTIRISHDA MA‘NAVIY-
 AXLOQIIY TARBIYANING TA‘SIRI 323-326

Ravshanov Ulug‘bek Rahbarovich
 AXBOROT GLOBALLASHUVI SHAROITIDA YOSHLARDA MILLIIY O‘ZLIKNI TARBIYALASH
 MASALALARI 327-332

Allayarova Marxabo Mavlanovna
 SHAXS BADIY IJODINI SHAKLLANTIRISHNING ESTETIK MUAMMOLARI VA
 MA‘NAVIYAT 333-337

Хашимов Шерахон Жўрахонович
 ЎЗБЕКISTON ХАЛҚАРО ИМИДЖИНИНГ ЮКСАЛИШИДА ТИББИЁТ ТУРИЗМИНИНГ
 ТУТГАН ЎРНИ..... 338-342

Soatov Rasul Muxitdinovich
 BOBORANIM MASHRAV HAYOTI VA IJODIDA TASAVVUFGA DOIR QARASHLAR
 TAHLILI 343-348

Ashurov Navfal Burxonjon o‘g‘li
 MOVAROUNNAHR MIQYOSIDA NASAF SHAHRINING ILMIIY-MADANIIY ASOSLARI 349-352

Ўразалиева Гулшада Бекнўлатовна
 ГЕНДЕР ТЕНГЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ - ЯНГИ ЎЗБЕКISTON СТРАТЕГИЯСИНИНГ УСТУВОР
 ЙЎНАЛИШИ 353-358

Xudaynazarov Samad Xudayberdiyevich, Turgunov Azim Turgunovich
 JAMIYATNING MA‘NAVIY - IJTIMOIIY RIVOJLANISHIDA O‘ZBEK XALQI MILLIIY
 QADRIYATLARINING O‘RNI 359-364

<i>Suvanov Ilhom Abdixalilovich</i> AXBOROT-MAFKURAVIY TAHDIDLARGA QARSHI KURASHDA MILLATLARARO TOTUVLIK VA DINIY BAG'RIKENGLIKNI TA'MINLASHNING AHAMIYATI	365-371
<i>Axmedova Dilrabo Sa'dullayevna</i> SHARQ ALLOMALARI ASARLARIDA OILA VA TARBIYA MASALALARI	372-376
<i>Kayumova Aziza Toshmuradovna</i> IBN XALDUNNING JAMIYAT VA IJTIMOYIY TARAQQIYOT TO'G'RISIDAGI QARASHLARI	377-381
<i>G'ulomov Obid G'ayratovich</i> YOSHLAR MA'NAVIY KAMOLOTIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOYIY-MADANIY OMILLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	382-385
<i>Панжиев Сухроб</i> ГЛОБАЛЛАШУВ ВА ҒОЯВИЙ ТАҲДИДЛАР ДАВРИДА ҲАҚИҚАТ ТУШУНЧАСИНИНГ АҲАМИЯТИ	386-391
<i>Matnazarova Muhayyo Axmetjanovna, Azimova Charos Azamatovna</i> "ETNOS", "MILLAT" TUSHUNCHALARINING MAZMUN-MOHİYATI VA ULARNING ILMIY- NAZARIY TAHLILI	392-398
<i>Amanov Alisher Kaxramonovich</i> VAQTNI ILMIY JIHATDAN TAHLIL QILISH HAMDA UNI FALSAFIY VA MADANIY NUQTAI NAZARDAN O'RGANISH	399-404
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Пайзибаева Мадинахон Собиржон қизи</i> БРИТАНИЯ ХАЛҚ ЭРТАКЛАРИНИНГ ШАКЛЛАНИШИДА КЕЛЬТ МИФОЛОГИЯСИНИНГ ТАЪСИРИ ВА ЎРНИ	405-409
<i>Tevosyan Gayane Arturovna</i> O'ZBEK VA RUS TILI GRAMMATIKASINING QIYOSIY TIPOLOGIYASI	410-417
<i>Boynazarov Islom Abduxalimovich</i> INGLIZ TILIDAGI FALSAFIY TERMINLARDA SINONIMIYA HODISASI	418-421
<i>Bahriddinova Yulduzxon Bahriddin qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI BOTANIK TERMINLARNING NOMINATIV TAHLILI VA BINAR NOMLANISHI	422-426
<i>Javliyev Mansurbek Odil o'g'li</i> KONSEPT TUSHUNCHASINING HOZIRGI ZAMON LINGVISTIKASIDA TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI	427-431
<i>Ruziyev Xusniddin Baxritdinovich</i> PARALLEL KORPUSLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	432-436
<i>Rahimova Shahnoza Palvannozirovna</i> INGLIZ TILIDAGI IBORALARNI O'RGANISHDA TARJIMA MUAMMOLARI	437-442
<i>Muhamadiyev Timur Urazovich</i> INGLIZ TILIDAGI OAVDA OMMAVIYLASHMAGAN IBORALARDAN FOYDALANISH	443-446

<i>Панжиева Насиба Нармахматовна</i> ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СЕМАНТИЧЕСКОГО ПОЛЯ	447-451
<i>Умирова Дилфуза Суюновна, Асадов Шухрат</i> ОБРАЗОВАНИЕ ЯВЛЯЕТСЯ НЕОТЪЕМЛЕМОЙ И НЕПРЕРЫВНОЙ ЧАСТЬЮ ПРАВ И ИНТЕРЕСОВ ЧЕЛОВЕКА	452-456
<i>Ибрагимова Мохира Муратовна</i> ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ПСИХОЛОГИЗМ И ЕГО ФУНКЦИИ В ТВОРЧЕСТВЕ ВИРДЖИНИИ ВУЛЬФ	457-464
<i>Тойчиева Насибахон Суранбаевна, Ткебучава Ирина Георгиевна, Темирова Шоира Гайбуллаевна</i> АКТУАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ИЗУЧЕНИИ ИСТОРИИ ЛИНГВИСТИКИ	465-477
<i>Nurimova Diyora</i> LIRIK DISKURS VA UNING MOHIYATI	478-482
<i>Axmadjonova Mohinur Iqboljon qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILIDA NUTQ AKTLARINING SEMANTIK TUZILISH TAHLILI	483-491
<i>Jumanazarov Shukurali Tashmamatovich</i> KORPUS TUZISH TEXNOLOGIYASI.....	492-495
<i>Samadova Oydin Ilxomjon qizi</i> FRAZEOLGIK BIRLIK TUSHUNCHASI HAMDA UNING QO'LLANILISHI	496-500
<i>Xatrayeva Rano Rajabovna</i> XX ASR INGLIZ ILMIY FANTASTIKASINI TARJIMA QILISH XUSUSIYATLARI	501-505
<i>Ermatov Ixtiyor, Mamatqulov Azizbek</i> A.HOJIYEVNING TERMINOLOGIK LUG'ATLARI XUSUSIDA	506-510
<i>Muxtorova Moxlaroyim</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA TANBEH BERISHNI BILDIRUVCHI BIRLIKLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	511-517
<i>Abdullayeva Nilufar Ramazonovna, Aliqulova Rohila</i> O'SIMLIK NOMLARI BILAN BOG'LIQ TARBIYAGA OID MAQOL VA MATALLARNING CHOG'ISHTIRMA TAHLILI	518-521
<i>Носирова Мубина Олимовна</i> СПЕЦИФИКА ОТРАЖЕНИЯ АНТРОПОЦЕНТРИЧЕСКИХ ПОСЛОВИЦ В СЛОВАРЯХ РАЗНОСИСТЕМНЫХ ЯЗЫКОВ	522-528
<i>Xasanov Zafar Baxtiyorovich</i> ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDA SPORT ATAMALARINI O'RGANISHNING NAZARIY ASOSLARI	529-534
<i>Рахматов Бекзод Уктам угли</i> СОЦИАЛЬНО-ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ПОНЯТИЯ «УЧИТЕЛЬ»	535-539

Yaxyoyev Fayzullo muhammadsoli o'g'li
XX ASRNING IKKINCHI YARMIDA ALISHER NAVOIY LIRIKASIGA DOIR MATNSHUNOSLIK
BILAN BOG'LIQ TALQINLAR..... 540-546

Otajonova Dildor Baxtiyarovna
KORPUS TURLARINING LINGVISTIKA SOHASINI TARAQQIY ETTIRISHDAGI
AHAMIYATI 547-551

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович
МАЪНАВИЙ ЗИЁН КОМПЕНСАЦИЯСИ МИҚДОРНИ АНИҚЛАШНИНГ НАЗАРИЙ ВА
АМАЛИЙ MASALALARI 552-559

Fayzullayev Aslbek Ulug'bek o'g'li
MULKNI QASDDAN NOBUD QILISH YOKI UNGA ZARAR YETKAZISH UCHUN JINOIY
JAVOBGARLIKNI TAKOMILLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI 560-564

Элмуродов Ҳусан Элмуродович
МЕҲНАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ СОҲАСИДА ЎҚУВДАН ҲАМДА БИЛИМ ВА
КЎНИКМАЛАРИ ТЕКШИРУВДАН ЎТМАГАНДА ИШДАН ЧЕТЛАШТИРИШ..... 565-572

Аслонова Лайло Олимовна
ИЛМИЙ ХОДИМЛАР ҲУҚУҚИЙ МАҚОМИНИ БЕЛГИЛАШНИНГ АЙРИМ
MASALALARI 573-583

Файзиева Гулрух Мухаммади кизи
НЕКОТОРЫЕ ПОНЯТИЯ В СФЕРЕ ГАРАНТИИ ПРАВО НЕПРИКОСНОВЕННОСТИ
ЖИЛИЩА 584-588

Ибрагимова Сабина Эркиновна
К ВОПРОСУ О СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ НАЦИОНАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ В СФЕРЕ
ДОСУДЕБНОГО УГОЛОВНОГО ПРОИЗВОДСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН..... 589-593

Tosheva Maftuna Anvar qizi
AXLOQQA QARSHI JINOYATLARNING JINOYAT-HUQUQIY JIHATLARI 594-600

Халилов Дониёр Нортажиевич
КОНСТИТУЦИОННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПРАВ И
СВОБОД В СОЦИАЛЬНОМ ГОСУДАРСТВЕ 601-607

Файзуллаева Нигорахон Равшановна
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ДОГОВОРА В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО
КУЛЬТУРНОГО ПРАВА 608-618

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Saydillayeva Mehrinaz Bahodir qizi
OLIIY TA'LIM TIZIMIDA TA'LIM DASTURLARINI LOYIHALASHTIRISH ASOSIDA PEDAGOGIK
TA'LIM METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI 619-626

Ubaydullaeva Jamila Hurramovna
DARS TURLARI VA DARSNI REJALASHTIRISHGA NISBATAN YONDOSHUVLAR 627-631

- Ro'ziyeva Nazira Yodgorovna, Panjjeva O'g'ilshod Baxodir qizi, Jo'raev Baxodir Norbo'tayevich*
O'QUVCHILARGA TABIATNI ASRASH VA EZOZLASHNI "YASHIL MAKON" MILLIY
TEKNOLOGIYA LOYIHASI ASOSIDA AMALIY ANJUMANLAR ORQALI OLIB BORISH 632-640
- Юлдошев Рустам Дилшод угли*
РОЛЬ ПРАГМАТИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ИЗУЧЕНИИ ЯЗЫКА И КОММУНИКАТИВНОМ
ПРОЦЕССЕ 641-645
- Razzakov Baxrom Abdug'afurovich*
BO'LAJAK MUHANDISLAR UCHUN OG'ZAKI MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH:
INGLIZ TILI DARSLARIDA TRANSPORT TERMINOLOGIYASINI
O'RGANISHGA MISOLIDA..... 646-650
- Salimova Shahlo Sayfulloyevna*
TA'LIM TIZIMIDA XAVFSIZ MUHITNI YARATISH MUAMMO VA ISTIQBOLLARI 651-656
- Kuchkarova Arofathon*
MATEMATIKA DARSLARIDA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH
(GEOGEBRA DASTURI MISOLIDA) 657-661
- Radjabova Gulnoza Giyosiddinovna*
YOZISH BO'YICHA KO'RSATMALARNI TAKOMILLASHTIRISHDA ZAMONAVIY AMERIKA
INGLIZ TILI KORPUSINING (COCA) ROLI 662-669
- Sharifov Muxriddin Kamoladdin o'g'li*
PROFESSIONAL TA'LIM MUASSASALARIDA MAXSUS FANLARNI O'QITISH
ISTIQBOLLARI 670-675
- Saidova Surayyo Yarqulovna*
NOFILOGIK TA'LIM YO'NALISHI TALABALARI O'QISH KOMPETENSIYASINI
RIVOJLANTIRISHDA SOHAVIY MATNLAR XUSUSIYATLARI VA MATN TANLASH
TAMOYILLARI 676-686
- Djalolov Furqat Fattohovich*
UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA INGLIZ TILI TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISH
VA SIFATINI YAXSHILASH YO'LLARI 687-691
- Niyazova Minara Baxramovna*
TEXNIKA OLIY O'QUV YURTLARIDA TALABALARNI FRANSUZ TILIGA QIZIQTIRISHNING
O'ZIGA XOS JIHATLARI..... 692-697
- Amrillayev Husniddin Ashrab o'g'li*
OLIY TA'LIMDA VIRTUAL LABORATORIYALARDAN O'QUV JARAYONIDA FOYDALANISHNING
PEDAGOGIK JIHATLARI 698-702
- Boboyeva Zarifa Jahonqulovna*
SPORT TAYYORGARLIK JARAYONLARINING ADAPTIV MEXANIZMLARI..... 703-708
- O'rozov Shahobiddin Ziyadullayevich*
AMIR TEMUR VA TEMURIYLAR DAVRIDA DAVLATNI BOSHQARISH TAMOIYILLARI..... 709-713
- Muxtshamova Parvina Zahitovna*
ESL DARSLARIDA HAQIQIY MATERIALLARDAN FOYDALANISH 714-716

Received: 20 May 2024
Accepted: 30 May 2024
Published: 19 June 2024

Article / Original Paper

PUBLIC TRANSPORT ACTIVITY OF ANDIJAN REGION IN 1950-1990 AND COVERAGE OF CERTAIN PROBLEMS IN THE PRESS (EXAMPLE OF MATERIALS OF "COMMUNIST" NEWSPAPER)

Kupaysinov Ismailjon Akhmadjanovich
Doctoral student of Fergana State University
Email: ismaelscholar90@gmail.com

Abstract. This article provides information about public transport in Andijan Oblast, focused on the activities of taxis, buses, trolleybuses and their coordinating auto companies and convoys operating in the region. Public transport system's coverage of public inconveniences and problems in the press is mentioned.

Key words: taxi, trolleybus, car company, car fleet, graphics, bus station, taximotor.

1950-1990 YILLARDA ANDIJON OBLASTI JAMOAT TRANSPORTI FAOLIYATI VA UNDAGI AYRIM MUAOMMOLARNI MATBUOTDA YORITISHI ("KOMMUNIST" GAZETASI MATERIALLARI MISOLIDA)

Kupaysinov Ismoyiljon Ahmadjanovich
Farg'ona davlat universiteti doktoranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada Andijon oblasti jamoat transporti haqida ma'lumotlar keltirilgan bo'lib, oblast hududida faoliyat olib borgan taksi, avtobus, trolleybus va ularning muvofiqlashtiruvchi avtokorxonalar, avtokolonna faoliyatiga to'xtalangan. Jamoat transporti tizimida aholi noqulayliklari va muammolarini matbuotda yoritilishi keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: taksi, trolleybus, avtokorxonalar, avtopark, grafik, avtostansiya, taksamotor.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I6Y2024N30>

Introduction. "Sister Carrie" by Theodore Dreiser stands as a towering achievement in American literature. **Kirish.** Bizga ma'lumki transport tizimi insoniyat tarixida katta rivojlanishga poydevor bo'lgan omillardan biri hisoblanadi. Havo, suv, temir yo'l va jamoat kabi transport turlari har sohada ko'mak berib kelmoqda. Ayniqsa, jamoat transporti odamlar kundalik turmush tarzining ajralmas qismiga aylandi. Bugungi kunda yurtimizda ham jamoat transportini har tomonlama rivojlantirishga katta e'tibor berilmoqda. Shahar va shaharlararo transport tizimi takomillashtirilmogda. O'zbekiston tarixida jamoat transporti o'zining qiziqarli va boy tarixiga ega.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Andijon viloyati jamoat transporti tarixi va uning faoliyati haqida ham manbalarda tarixiy ma'lumotlar aks etgan. Shunday manbalardan biri Andijon oblasti davriy matbuoti hisoblangan "Kommunist" gazetasi hisoblanadi. Gazetada

oblast jamoat transporti va uning faoliyati haqida qimmatli ma'lumotlar keltirilgan. Maqola yozishda qiyosiy, tahliliy metodlardan foydalanildi.

Muhokama va natijalar. Ikkinchi jahon urushidan so'ng O'zbekiston SSSRda barcha sohalarda islohotlar amalga oshirish boshlanadi. Jamoat transporti ham bu islohotlardan chetda qolmadi va 1950 yillarga kelib oblast jamoat transporti yuksala boshlaydi. 1954 yilda yangi yengil taksi mashinalari olib kelinadi. "Andijon shahrida "Pobeda" markali taksi mashinalarining soni yil sayin ko'payib bormoqda. Yaqinda Andijon "Uztrans"ga 8 ta yangi taksi mashinasi keltirildi. Hozir taksi mashinalarining soni 40 taga yetdi. Bu mashinalarning ko'pini xotin-qiz shafyorlar boshqarib bormoqda"[1;2-b].

50-60 yillarga kelib nafaqat yengil taksi mashinalari balki avtobuslar faoliyati ham oldingidan ko'ra takomillashtiriladi. Yangi avtobus yo'nalishlari, yangi avtobus markalari oblast asosiy transportiga aylana boradi.

"37-avtobaza kollektivi yo'lovchilarning uzog'ini yaqin qilish borasida diqqatga sazovor tadbirlarni amalga oshirmoqda. Shu kunda rayondagi barcha kolxoz markazlariga, shuningdek, qo'shni Bo'z va Baliqchi rayonlaridagi talaygina qishloq joylariga avtobuslar qatnab turibdi. Shu yildan e'tiboran yana yangidan 7 ta marshrut boylab avtobus qatnay boshladi. Jumladan, "Shahrixon" sovxoz va "Moskva" kolxozining "Oq Oltin" uchastkasi aholisi avtobus xizmatidan bahramand bo'lmoqda"[2;2-b].

Andijon oblastida yuk va yo'lovchi tashish ko'lami ham tez suratlarda o'sib boradi. Buni biz quyidagi ma'lumotlarda ham ko'rishimiz mumkin. "Oblast avtomobil transporti yanada rivojlandi. O'tgan yili avtomobil xo'jaliklari yangi yuk va yengil mashinalar bilan boyidi. Umum foydalaniladigan avtomobil transporti bilan 1967 yilda 5343 ming tonna yuk tashildi. Bu, 1966 yildagiga nisbatan 2 protsent ko'pdir. Avtobuslar bilan o'tgan yili 38629 ming yoki 1966 yildagiga nisbatan 11 protsent ko'p passajir tashildi"[3;2-b]. Bu kabi o'sish sur'atlarini yangi yo'nalishli avtobus qatnovlarida ham ko'ramiz. Xususan, "Andijon shahrida aholiga avtobus xizmati ko'rsatish yaxshilanib boryapti. 2511-avtokalonna rahbarligi Andijonning eski shahar qismida yashovchi mehnatkashlarning iltimoslarini qondirib, Mikrorayon – eski shahar o'rtasida qatnash uchun 4 ta avtobus ajratdi. Yangi marshrutdagi avtobuslar eski shahardagi Bobur nomli maydondan (*Jome masjidi*) Mikrorayonga Navoiy prospekti, Karl Marks ko'chasi va Oktyabr (*Yangibozor*) bozori orqali boradi. Bu marshrutning ochilishi eski shahardan yangi shaharga qatnab ishlovchi ishchi va xizmatchilarga qulaylik yaratdi"[4;3-b] -deya xabar beriladi oblast matbuot manbasida.

Yurtimiz hududida birinchi trolleybus yo'nalishi 1947-yil 5-noyabrda Toshkentda ochilgan. Birin ketin trolleybuslar faoliyati boshqa hududlarda ham yo'lga qo'yilgan. 1970-yil Andijon oblastida jamoat transporti yan bir yangi transport turi Trolleybus paydo bo'ladi. "Andijonliklar 22 aprel kuni yana bir yangilikning guvohi bo'ldilar. Shu kuni shahar ko'chalarida transportning yangi turi trolleybus qatnashi sinab ko'rildi. Shahar aholisi yaqin kunlar ichida trolleybusdan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladilar"[5;2-b].

Shahar transport bilan, deganlaridek, shaharliklarning barcha og'ir va yengili transport orqali bitadi. Agar shaharda transport to'xtab qolsa, yoki tegishli miqdordagi avtobus avtoparkdan chiqmasa, shaharning hayot tarziga putur yetadi. Shuning uchun ham partiya va hukumat shaharlarda aholiga transport xizmati ko'rsatishga alohida e'tibor beradi. Buni shaharlarga xizmat qiladigan avtoparklarning yil sayin kengayib borayotgani, ular yangi-yangi avtobuslar bilan ta'minlanayotganidan ham ko'rish mumkin.

Taksi, avtobus, trolleybus va boshqa shu kabi jamoat transporti turlari rivoj topishi bilan birga bu transportlar uchun albatta bosh-bekatlari, bekatlar, avtoturargohlar ham qurilib, foydalanishga topshirildi. “Shu yili 1 sentyabrdan Andijon shahrining “Irmash” zavodi yonida yangi avtostansiya ish boshladi. Leninsk, Imomota, O’sh, Namangan, Farg’ona, Qorako’l, Jalolobod, Maylisoyga qatnovchi avtobuslar endilikda shu yerda qabul qilinib, shu joydan jo’natiladi. Andijon maishiy remont qurilish boshqarmasining quruvchilari bu avtostansiyaning yangi materiallardan foydalangan holda oynavandlik qilib qurishgan. Stansiyada turli xizmat xonalari bilan birgalikda bolali ayollar uchun ham alohida xona bor.

2511-avtokolonna ma’uriyati avtostansiyaning zarur belgi va jadval bilan jihozlagan. Har bir marshrut uchun alohida joy tanlanib, u yerga marshrutning nomi yozib qo’yilgan. Ko’rinarli joyga avtobuslarning qatnash grafigi va yo’l kira baholari yozilgan jadval ilingan.

Bu hali ishni boshlanishi, — dedi avtostansiya boshlig’i Dimitriy Kupriyanov, — biz bu yerda passajirlar uchun qulayliklarni ko’paytiramiz. Ular uchun yaxshi kutish joylari barpo etilib, avtobuslarning kelish ketishlarini radio orqali e’lon qilinishini yo’lga qo’yamiz. Yangi avtostansiyada ish boshlanishi bilan passajirlarning shaharga kelib ketishini osonlashtirish uchun “Vokzal-Irmash zavodi” marshrutida qatnovchi 10-marshrut ochildi. Bu marshrutda ekspress avtobuslar qatnamoqda”[6;2-b]. Yo’lovchilar uchun yaratilgan qulayliklar keyingi yillarda yanada ko’paytiriladi.

Shaharda yangi sanoat korxonalarini qurilib, ishga tushirilishi va yangi turar joy manzillarini barpo qilinishi bilan mavjud marshrutlar uzaytiriladi. “Agar bundan 3-4 yil ilgari shaharda asosan “Vokzal-mashinasozlik zavodi” marshrutigina bo’lgan bo’lsa, hozirgi kunda avtobuslar 8 marshrut bo’yicha qatnamoqda. Faqat Andijon 1 stansiyasi vokzal maydonining o’zidan 4 marshrut bo’yicha avtobuslar jo’naydi. Bu marshrutlardagi avtobuslar shaharning “yangi shahar” qismi bilan “eski shahar” qismini bog’laydi hamda yirik sanoat korxonalarini – mashinasozlik, “Elektroapparat” zavodlari, trikotaj, Volodarskiy nomli tikuvchilik, poyabzal fabrikalari va uysozlik kombinatiga olib boradi”[7;3-b]. Bularning hammasi ana shu sanoat korxonalarining ishchilari, injener-texnik xodimlari va xizmatchilariga transport xizmati ko’rsatishning bir muncha yaxshilanib borayotganidan darak beradi.

Biroq, bundan shahar transportining ishi talab darajasida degan ma’no kelib chiqmaydi. Shaharga asosan 2511 avtokolonna bilan Andijon taksamotor parki transport xizmati ko’rsatadi. Bu avtoxo’jaliklar shaharliklarga va atrofdagi oblast va rayonlardan keladigan yo’lovchilarga transport xizmati ko’rsatish uchun yetarli avtomashinaga ega bo’lgan. Lekin redaksiyaga kelgan murojaatlarga qaraganda, bu ikkala avtopark shahar aholisining ham, ko’plab kelayotgan mehmonlarning ham hojatini chiqarish o’rniga ularni ko’p hollarda ranjitib qo’ygan. Boshqacha qilib aytganda, ko’pincha shaharga tegishli miqdorda avtobus chiqarilmagan. Natijada avtobus qatnovi grafigi buziladi. Mana bir necha misol. “22 iyul kuni shahar dispetcherligi to’rt marshrutning hammasida 1-2 tadan 4 tagacha avtobus reysi yo’qotilganini qayd qilgan. G’isht zavodiga qatnaydigan 3 ta avtobus ning bittasi shu kuni mutlaqo garajdan chiqmagan, “Vokzal Volodarskiy nomli fabrika” marshrutida 18 ta o’rniga 16 ta mashina ishlagan. Shu jumladan, 74-79, 13-45, 74-81 va 74-25 nomerli avtobuslarning har biri 24 reys yo’qotishgan, manzil oxirigacha bormay qaytgan. Shu marshrutdagi Orif Olimjonov shofyor bo’lgan 70-71 nomerli avtobus bo’lsa avtokolonna garajidan ertalab soat 7-18 o’rniga soat 11-42 da chiqqan. Shunda ko’rinib turibdiki, shu kuni qatnov grafigi buzilgan, yo’lovchilar manzilga o’z vaqtida yetib borolmagan. Bunday ahvol 23 iyul kuni ham davom etgan. Shu kuni

“Vokzal Elektroapparat” marshrutida qatnashi lozim boʻlgan — 69-03, 64-31 avtobuslari avtokolonna rahbarlarining buyrugʻi bilan Arslonbobga joʻnatib yuborilgan. Shuningdek boshqa marshrutlarda ham bitta ikkitadan mashina kam qatnagan.

Avtokolonna ishidagi bunday vaziyat davlat planlarining bajarilishiga ham salbiy taʼsir qilmoqda. Yarim yillik plan passajir tashish boʻyicha 77,3 protsent, parkdan foydalanish 86, protsent bajarilgan, xolos. Bunday oʻzboshimchaliklar va belgilab qoʻyilgan grafiklarning ongli ravishda buzilishi avtokolonna rahbarlarini, birinchi navbatda uning direktori oʻrtoq F. Abdullayevni tashvishga solishi kerak edi. Lekin ular shahar transporti ishidagi kamchiliklarni oʻnglashga qaratilgan amaliy choralar koʻrmayotirlar” kabi mazmundagi 2511 avtokolonna faoliyati haqidagi tanqidiy murojaatlar yoʻllangan.

Andijon taksamotor parkining faoliyati haqida ham murojaatlar kelib tushgan boʻlib, unda quyidagi fikrlar berilgan. “Parkdan har kuni 130 ta oʻringa 100 taga yetib-yetmay taksi chiqarilayotir. Baʼzi kunlarda mashinalar soni undan ham uzayib ketmoqda. Shundan shahardagi yoʻlovchilarga atalgani 10, 15 tadan oshmaydi. Bu, 160 mingdan ziyod aholisi boʻlgan shaharning ehtiyojini qondira olmasligi har qanday odamga ham ayon-ku?! Taksamotor parki rahbarlari (direktori Ya. Gʻaniyev) tomonidan shaharda yaratilgan “taksi tanqisligidan ayrim shofyorlar “mohirona” foydalanib qolishyapti. Ular taksiga ehtiyoji tushganlardan oʻzlari istagan pulni talab qilayotirlar. Bunga chek qoʻyish kerak. Taksamotor maʼmuriyati, partiya va kasaba soyuz tashkilotlari shaharda, taksi xizmatini yaxshilash choralarini koʻrishlari, davlat mashinasini “ota meros”i qilib yurishga tushib olgan shofyorlarning tanobini tortib qoʻyishlari kerak.

Oblast avtomobil trestining rahbarlari avtoxoʻjalik rahbarlaridan shaharda transport xizmati koʻrsatishni qattiqroq talab qilishlari, oʻzlariga topshirib qoʻyilgan vazifani sidqidildan bajarmaydiganlarga nisbatan tuzukroq choralar koʻrishlari zarur. Aks holda shahar transporti ishidagi jiddiy kamchiliklarni bartaraf etib boʻlmaydi.

Andijon Fargʻona vodiysining yirik sanoat va madaniy markazi hisoblanadi. Lekin shaharda avtomobil xizmati koʻrsatish bilan bogʻliq boʻlgan shunday masalalar borki, bunga shahar ijroiya komiteti va kommunal xoʻjalik boʻlimi alohida eʼtibor berishi kerak. Avtobus qatnaydigan magistrallarda bekatlar yoʻq. Borlari esa jihozlanmagan. Shaharning koʻrki boʻlgan Navoiy prospektida atigi bir joyda “Neftetrest” bekatidagina shunday joy bor. Shahar ijroiya komiteti shahar transporti ishini yaxshilash, yoʻl qoʻyilayotgan kamchiliklarni bartaraf etish tadbirlarini koʻrishi kerak”[8;2-3-b].

Ishchi xodimlar va talaba oʻquvchilar tomonidan rayonlararo transport yoʻnalishi boʻyicha ham bir nechta murojaatlar matbuotda eʼlon qilinadi. “Baliqchi rayonidan Andijonga borib ishlovchi xodimlar, oliy va oʻrta maxsus oʻquv yurtlari studentlari transport qatnovi noqulayligidan nihoyatda qiynalayotirmiz. Rayonimiz markazi orqali oʻtuvchi “Andijon-Namangan” va “Namangan-Andijon” marshrutidagi avtobuslar biz uchun noqulay grafik bilan qatnamoqda. Boz ustiga, bu avtobuslar ayniqsa ertalab va kechki payt tirband boʻlishi oqibatida zarur paytda unga chiqa olmaymiz. Haydovchilar ayni shunday paytda toʻxtamay oʻtib ketadilar ham, Bu esa bizning ishga, oʻqishga kechikib borishimizga sabab boʻlayotir.

Shuning uchun biz birlashma rahbarlaridan har kuni ertalab soat 7 da joʻnab ketadigan “Baliqchi-Andijon” va soat 16 da Andijondan joʻnaydigan “Andijon-Baliqchi” marshrutini ochishni iltimos qilamiz. Qolaversa, bu marshrut avtobuslari Andijon shahrining Oltinkoʻl koʻchasi orqali katta yoʻlga chiqqanida biz uchun nihoyatda qulay boʻlardir”[9;2-b].

“Biz, Andijonga qatnab ishlovchi, o‘quvchi jalaquduqliklar ko‘pdan beri shunday — aro yo‘ldagi yo‘lovchi bo‘lib kelayotirmiz. Qo‘rg‘ontepa-Andijon marshrutida qatnovchi avtobuslar doim to‘la. Shuning uchun bizlar bu avtobuslarga chiqib, bo‘sh o‘rindiqlik topishimizga sira ishonmay qo‘yganmiz. Rayon markaziga uncha uzoq bo‘lmagan katta yo‘ldan O‘zgan-Andijon, Sovetobod-Andijon, Qo‘rg‘ontepa — Andijon tezyurar avtobuslari qatnaydi. Biroq ularga To‘rtko‘chada to‘xtab o‘tishga majbur emas emish. Shuning uchun bu bekatda avtobus kutayotganlarning o‘z cho‘ntagi hisobiga yengil mashinani to‘xtatishga majbur bo‘lmoqda. Nahotki, tezyurar avtobuslar rasmiy ravishda tanilgan Jalaquduq rayoni hisobidan To‘rtko‘cha bekatida to‘xtab o‘tishi mumkin bo‘lmasa. “Andijantrans” birlashmasi rahbariyatiga bizning zonaga xizmat ko‘rsatuvchi 2511 avtokolonna, 36- va 95- avtokorxonalarining mutasaddi kishilari bilan maslahatlashib, qo‘yilgan talabni amalga oshirish yoki Jalaquduq — Andijon o‘rtasida alohida marshrut zarurligini yetkazib qo‘yishingizni so‘raymiz. Hademay, yog‘in-sochinli kunlar keladi. Shunday paytlarda to‘xtamas avtobuslarga ilhaq bo‘lib, yana aro yo‘lda qolmaylik”[10;2-b].

Xulosa. O‘rganilgan davr mobaynida oblast jamoat transporti sohasida o‘zgarishlar amalga oshirilgan ekanligini yuqoridagi ma‘lumotlardan bilishimiz mumkin. Yangi taksi mashinalari, foydalanishga topshirilgan tramvay liniyalari, avtokorxonalar va avtoparklar faoliyati bularga misol bo‘la oladi. Shu bilan birga oblast matbuotida yoritib borilgan transport sohasidagi aholi muammolari esa tizimda hali qilinishi lozim bo‘lgan ishlarning bor ekanligini ko‘rsatib beradi. Umuman olgan Andijon oblast jamoat transporti 1950-90 yillarda takomillashuv davrini o‘z boshidan kechirdi.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Янги такси машиналари. Коммунист. 12 февраль 1954 йил. № 31 (7351)
2. Янги маршрутлар. Коммунист. 6 май 1969 йил. № 88 (10471)
3. 1967 йлда Наманган област халқ хўжалигини ривожлантиришнинг якунлари тўғрисида Андижон област статистика бошқармасининг ахбороти. Коммунист. 7 февралы.1968 йил. №26 (10154)
4. Янги маршрут. Коммунист. 22 май 1970 йил. № 100 (10740)
5. Коммунист. 25 апрель 1970 йил. № 82 (10722)
6. Янги автостансия. Коммунист. 7 сентябр 1973 йил.№ 176 (12185)
7. Шахар транспорти. Коммунист. 25 июль 1969 йил.№ 145 (10528)
8. Шахар транспорти. Коммунист. 25 июль 1969 йил.№ 145 (10528)
9. Транспорт ноқулайлигидан қийналяпмиз. Коммунист. 19 сентябрь 1990 йил. №179 (16340)
10. Аро йўлдаги йўловчилар. Коммунист. 19 сентябрь 1990 йил. №179 (16340)

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 6 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).